POŠTNINA PLAČANA

GOSPODARSTVO

TRGOVINA ★ INDUSTRIJA ★ OBRT ★ FINANCE

IZHAJA DVAKRAT MESEČNO. UREDNIŠVO IN UPRAVA V TRSTU, UL. RUGGERO MANNA ST. 29. TELEFON 27—947. CENA: POSAMEZNA ŠTEVILKA 15.— LIR, 6 DIN. NAROČNINA: LETNA 350.— LIR, 85.— DIN; POLLETNA 180.— LIR, 45.— DIN. ČEKOVNI RAČUN »LJUDSKA ZALOŽBA TRST. ŠTEV. 11546. — CENE OGLASOV: ZA VSAK MM VIŠINE V ŠIRINI STOLPCA 40.— LIR.

Leto II. št. 25 | Trst 31. avgusta 1948 | Cena lir 15

Sveta in Nova Gorica

Pogajanja za ureditev obmejnega prometa

Videmski list »Il Lunedì« (25. avg.) pozdravlja pobudo goriških trgovcev, da bi posebna komisija goriških trgovinskih izvedencev odpotovala v Ljubljano, kjer bi se z slovenskimi oblastvi pogajala glede prometa v goriškem obmejnem pasu. Po poročilu tega lista je takšna delegacija že odpotovala v Jugoslavijo.

Drugi videmski list »Il Messaggero Veneto« (26. avg.) javlja medtem, da se odpravlja na pot v Beograd italijanska delegacija, ki se bo pogajala za ureditev obmejnega prometa na italijansko-jugoslovanski meji v zvezi z gospodarskim položajem Gorice.

Gre očividno za isto vprašanje, čeprav se poročili omenjenih obmejnih listov nekoliko razlikujeta. »Il Lunedì« se na dolgo razpisuje o koristnosti »zdrave in konstruktivne pobude goriških trgovcev« ki so se zganili in ne čakajo pasivno na mano z neba, in pričakuje velike koristi za obubožano Gorico od poživitve obmejne trgovine. List poudarja, da takšnega sporazuma o obmejnem prometu, ki bo koristil obema državama, ne smejo ovirati niti »najnovejša nasprotstva ki so nastala zaradi nepravične mirovne pogodbe«, pa tudi ne razlika med političnimi režimi v obeh državah. Po mnenju videmskega lista se bo dala v tej zvezi ugodno izkoristiti tudi »goriška prosta cona«. List si vsekakor mnogo obeta od uspeha poslanstva goriške delegacije in italijansko-slovenskega sporazuma, kajti obmejni promet lahko dvigne Gorico iz sedanjega mrtvila.

»Messaggero Veneto« sicer priznava, da se bo vprašanje obmejnega prometa na konferenci reševalo v zvezi z »gospodarskim polčžajem v Gorici« — ki je, kakor znano, vprav kritičen — toda obenem skuša čitateljem prikazati stvar tako, kakor da bi se jugoslovanske oblasti odločile, da odprejo trgovino med obema pasovoma, da bi po tej poti olajšale položaj prehrane v jugoslovanskem obmejnem pasu. »Messaggero Veneto« bi na ta način radi prikril težko gospodarsko stisko, ki je zavladala v Gorici, odkar je bila nasilno ločena od slovenske dežele, ki jo je zgradila in hranila kot svoje naravno upravno in trgovinsko središče. Gorica je nastala na stikališču Brd, Soške in Vipavske doline in se bo dala ohraniti pri življenju samo z umetnim dihanjem in z injekcijami, kakor je bila dovolitev »proste cone«, odkar ji je z gospodarskega in zgodovinskega vidika najbolj nespametna razmejitev, kar jih pozna diplomatska zgodovina, ugrabila njeno vlogo nasproti podeželja. Res je, kar trdi »Messaggero Veneto«, da Jugoslavija troši ogromno denarja za graditev Nove Gorice. Ne drži pas, da to dela iz prestižnih razlogov in da bi zaposlila svoje ljudi — saj jih drugod krvavo potrebuje — pač pa gradi Novo Gorico zato, da bi Brdom, Soški in Vipavski dolini in Dolnjemu Krasu ustvarila novo upravno in gospodarsko središče, brez katerega dežela ne more ne gospodarsko ne kulturno napredovati.

Malo mani vpitja o »Sveti Gorici« za časa mirovne konference in več razumevanja od strani zapadnih diplomatov za resnične gospodarske in kulturne potrebe goriške dežele, bi bilo prihranilo Jugoslaviji milijarde denarja in Sveti Gorici sredanjo bedo.

„SOVTORGFLOT" V TRSTU

Sovjetsko ministrstvo za mornarico namerava odpreti podružnice sovjetskega plovnega podjetja »Sovtorgflot-a« v Trstu, Genovi in Neaplju. »Sovtorgflot« ima sedež v Odesi. Njegove nove agencije bodo prodajale potniške listke in sprejemale naročila za prevoz blaga na sovjetskih parnikih. »Sovtorgflot« vzdržuje več prog na Sredozemskem morju, kakor proge Odesa — Egipt — Neapelj — Genova — Marseille, in progo Odesa — Neapelj — New-York.

Italijanska industrija tiskarskih strojev je izkoristila nemški gospodarski polom in si pridobila nove mednarodne trge. Lansko leto je izvozila za 858 ton tiskarskih strojev, in sicer 251 v Brazilijo, 100 v Palestino, 13 v Jugoslavijo, 47 v Belgijo, 38 na Švedsko, 55 v Egipt in 84 ton v Švico.

ZA ŽIVAHNEJŠO TRGOVINO MED VZHODOM IN ZAPADOM

Svet proizvaja danes že več kakor pred vojno in vendar je pomanjkanje še splošno.

Po statističnih podatkih OZN je današnja proizvodnja na svetu za 30% večja kakor l. 1938. V te podatke, ni všteta sovjetska proizvodnja. Ako izvzamemo visoko proizvodnjo v ZDA in proizvodnjo v Nemčiji in na Japonskem, ki je še vedno zelo nizka, je svetovna proizvodnja še vedno za 19% večja kakor leta 1938.

Zakaj je pomanjkanje blaga kljub temu še vedno tako veliko? Predvsem, ker je treba najprej nadomestiti, kar je bilo med vojno uničenega. Drugi vzrok: trgovina še vedno ni dovolj razvita. Evropske države proizvajajo več kakor pred vojno, toda izvažajo mnogo manj.

Medevropska trgovina je šibka, še šibkejši pa evropski izvoz v ZDA. Zaradi pomanjkanja deviz evropske države zmanjšujejo uvoz in si skušajo pomagati z dviganjem lastne proizvodnje. Ameriški gospodarski tisk toži, da na ta način trpi delitev dela po svetu.

Svetovnemu gospodarstvu tudi škoduje oslabitev trgovine med vzhodnimi in zapadnimi državami. Posebno trgovina med ZDA in vzhodnim državami se ne premakne z mesta. Ameriški izvoz v vzhodne države je malenkosten in znaša komaj nekaj milijonov dolarjev. Vzrok tega mrtvila je samo politične narave. Pa tudi trgovina med ZDA in zapadnimi evropskimi državami šepa. Kljub uveljavljenju Marshallovega načrta je bil ameriški izvoz v juniju (324 milijonov dolarjev) manjši kakor v maju. Uvoz iz zapadnih evropskih držav pa je dosegel komaj 81 milijonov dolarjev. Primanjkljaj bodo ZDA krile s sredstvi iz Marshallovega načrta, toda ta bo trajal samo 4 leta. Po mnenju ameriškega tiska morajo ZDA med tem časom povečati uvoz iz evropskih držav, in ohraniti izvoz na dosedanji višini. Rešiti to vprašanje je vsekakor težko.

★

Po podatkih ameriškega trgovinskega ministrstva so ZDA izvozile v Sovjetsko zvezo in države, ki so v njeni interesni sferi, v juniju samo za 8,4 milijonov dolarjev blaga; aprila je znašal ameriški izvoz v te države še 11 milijard dolarjev. Tajnik omenjenega ministrstva Sayer je izjavil, da se ameriška trgovinska politika nasproti Sovjetski zvezi in državam pod njenim vplivom ravna po načelu: varovati koristi ameriške varnosti, toda pa tem čim manj ovirati promet med vzhodom in zapadom

Dopisnik »United Press-a« dodaja, da ZDA še vedno pošiljajo v Sovjetsko zvezo precej blaga, da bi se na ta način izognile represalijam od strani Sovjetske zveze, ki bi lahko ustavila izvoz kroma in mangana v ZDA. Ameriška vlada ni sestavila javnega seznama blaga, katerega izvoz je prepovedan, pač pa rešuje posamezna vprašanja o važnosti blaga, namenjenega izvozu s strateškega vidika.

AMERIŠKA KONJUNKTURA

v zvezi z oboroževanjem

Ameriški gospodarski strokovni časopisi, kakor n. pr. »Business Record«, ugotavljajo, da se ameriški notranji trg na mnogih sektorjih, kakor n. pr. na tekstilnem, ne razvija posebno ugodno, ker ne gre od rok sklepanje kupčij. Konjunktura se javlja na industrijskem področju. Znižanje davkov in posebno pa izvajanje načrta za oboroževanje ustvarjata vprav inflacijsko konjunkturo. Vpliv oboroževanja se opaža skoro na vseh področjih gospodarske in finančne delavnosti v ZDA. Država troši ogromne kredite v ta namen. V času ameriške katastrofe pri Pearl Harbouru je bilo določenih za oboroževanje okoli 10 milijard dolarjev, danes govorijo kar o trikrat večji vsoti. Jasno je, da obenem narašča državni dolg, ki danes znaša že okoli 200 milijard dolarjev. Prav zaradi tega preti ameriškemu gospodarstvu inflacija.

Vojni minister je napovedal pregled 11.000 ameriških industrijskih podjetij; vojaški izvedenci se hočejo prepričati, ali bi ta lahko v vsakem trenutku pričele s proizvodnjo v vojaške namene. Značilno je tudi, da veliki industrijski trusti čedalje bolj davijo manjša podjetja, ki so pri danem razvoju obsojena na propast.

Marshallov načrt

Uprava Marshallovega načrta v Washinotonu je nakazala nov kredit v skupni vrednosti 10,95 milijona dolarjev, in sicer za Trst, Biconijo, Grčijo, Holandijo in Italijo. S tem se dosedanji krediti povišajo na 1,2 milijarde dolarjev. V okviru tega kredita bodo izvozili iz Švice električnega materiala in pisalnih strojev za 20 tisoč dolarjev.

Trgovina

med SZ in ČSR

Nedavno je bila v Moskvi razstava češkoslovaške lahke industrije. Razstavljeni so bili zlasti predmeti dnevne potrošnje, ki so vzbujali splošno zanimanje obiskovalcev. Razstavo je otvoril češkoslovaški minister za zunanjo trgovino dr. A. Gregor v prisotnosti češkoslovaškega ministra za notranjo trgovino Františka Krajčira in industrijskega ministra A. Klimenta poleg vodilnih sovjetskih gospodarskih činiteljev. Razstava bo zelo prispela k poglobitvi trgovinskih stikov med Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško republiko.

V Moskvi so se pričela trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo, ki bodo določila točne kontingente za letošnje in prihodnje gospodarsko leto. Po novi trgovinski pogodbi bo dosegla letna izmenjava blaga z vsake strani po pet milijard Kčs. Dobave iz Sovjetske zveze za Češkoslovaško so to vsoto že prekoračile za 0,75 milijarde. V glavnem gre za dovoz žitaric in različnih surovin za češkoslovaško industrijo. Češkoslovaške dobave Sovjetski zvezi so precej nižje, tako da je nastal za Čehe nov dolg, ki bo lahko znižan samo z novimi dobavami Sovjetski zvezi. Temu cilju je predvsem služila razstava češkoslovaške lahke industrije v Moskvi, na kateri se je lahko velik krog sovjetskih gospodarskih činiteljev prepričal o zmogljivosti in storilnosti češkoslovaške industrije, ki bo z novo pogodbo izvažala v Sovjetsko zvezo tudi izdelke lahke industrije in predmete za dnevno potrošnjo.

NIHANJE ZAPADNIH VALUT

Pred novim razvrednotenjem franka?

Gospodarska in finančna politika novega finančnega ministra P. Reynauda, ki vidi rešitev francoskega gospodarstva predvsem v dvigu francoskega kmetijstva, je izzvala zaradi nenadne podražitve živil odpor vseh sindikalnih organizacij in Marie-jeva vla je bila končno prisiljena na ostavko.

V tej zvezi so v Franciji zopet sprožili vprašanje ponovnega razvrednotenja franka, češ, da bi se s to novo injekcijo lahko povečal francoski izvoz. Frank je bil že razvredoten v februarju, nakar je bil uveden sistem dvojnega kvotiranja valute, uradnega in na svobodnem trgu.

Značilno je, da se za ponovno razvrednotenje francoske valute zavzemajo tudi znanstveniki, kakor n. pr. prof. Bertrand Nogaro, ki je v majski številki revije »Hommes et Mondes« napisal razpravo o franku v tem smislu. Pisec je mnenja, da je treba izkoristiti kratek čas od trenutka, ko se frank razvrednoti in se s tem za inozemskega kupca znižajo cene francoskega blaga, do tedaj, ko se zaradi znižanja vrednosti denarja dvignejo cene na notranjem trgu.

Prof. Nogaro je mnenja, da je sicer največja nevarnost za Francijo v tem, da francoski denar stalno izgublja na vrednosti nasproti zlatu, oziroma dolarju. Frank se je po vojni najprej opiral na francosko zlato, na francosko imetje v inozemstvu in na kredite iz inozemstva; toda zlata skoraj ni več, prav tako se je imetje v inozemstvu skrčilo, ostalo je samo še nekaj kreditov, ki jih inozemstvo. (Amerika) daja s težkim srcem. Nekaj časa bi si Francozi lahko pomagali tudi s tujimi (ameriškimi) investicijami v Franciji. Toda samo nekaj časa. Po njegovem mnenju je velika nevarnost v tem, da ima Francija, kakor Anglija, že dolgo stalno pasivno trgovinsko bilanco. Iz drugega vira navajamo stanje plačilnih bilanc Anglije in Francije v milijonih funtov:

Leto	Anglija	Francija
1913	+156	+28
1928	+125	+47
1938	+41	—43
1947	—675	—223

Z dohodki francoskih kreditov v inozemstvu se je francoska plačilna bilanca lahko dolgo časa izravnavala. Toda teh skoro ni več in položaj se je za Francijo kakor tudi za Anglijo, zelo poslabšal. Prof. Nogaro zaključuje, da je treba — da se prepreči popolnoma franka nazunaj, ki bi bil hujši kakor sama inflacija, po možnosti skrčiti uvoz, čeprav bi se trenutno zaradi tega moralo odložiti moderniziranje opreme francoske industrije.

Tudi lira?

Po poročilih iz Stockholma so v švedskih trgovskih krogih obveščeni, da namerava italijanska vlada zvišati tečaj lire za okoli 25 odst. Po novem tečaju bi 1 dolar veljal 800 lir.

Italijanske poročevalske agencije zanikajo to vest in trdijo, da je italijanska vlada odločno nasprotna takšni denarni politiki, ki ne bi prinesla italijanskemu gospodarstvu nikakšne koristi.

Od časa do časa se razširijo glasovi o nameri rimske vlade, da zniža uradno vrednost lire. Znano je, da so mnogi italijanski izvozniki zalagajo za razvrednotenje lire, ker se nadajo, da bi takšen ukrep dvignil italijanski izvoz; italijansko blago bi s tem na zunanjih trgih avtomatično pocenilo. Zagovorniki tega predloga navajajo, da je pred vojno 1 dolar veljal 19 lir. Ker so cene poskočile 50—60 krat, bi se tudi cena dolarja lahko zvišala v tem razmerju, in sicer od 575 na 1000 lir. Sicer bi se oni zadovoljili s tečajem 1 : 800.

Nasprotniki pa trdijo, da bi konjunktura, ki bi jo izzvalo razvrednotenje, trajala samo kratek čas. Italijanska industrija je namreč navezana na uvoz surovin in bi po znižanju vrednosti lire morala dražje plačevati surovine v inozemstvu.

V zadnjem času se je razširil tudi glas, da pride do ponovnega znižanja vrednosti francoskega franka. Italijanski industrijci se boje, da bi se s tem zopet pojačala konkurenčna sila francoskega blaga. Verjetno je, da bi v tem primeru vnovič zahtevali razvrednotenje lire.

NOV DENAR V ITALIJI

Glede novih italijanskih bankoncev, ki so v tisku v Državnem tiskovnem zavodu (Istituto poligrafico dello Stato), so zdaj znane naslednje podrobnosti: Italijanska banka bo v jeseni potegnila iz prometa bankovce (v obliki čekov) po 5.000 in 10.000 lir in druge ki so obrabljeni, ter jih bo zamenjala z novimi bankovci po 10.000, 5.000, 1.000, 500, 100 in 50 lir. Oblika (velikost) novih bankovcev bo enaka kakor oblika zasedbenih bankovcev. Poleg tega bo prišel v promet kovani drobiž po 10, 5, 2, in 1 liro. V odgovornih krogih so zanikali glas po katerem Italijanska banka ponatiskuje večjo količino starih bankovcev. To ni potrebno, ker ima v rezervi dovolj starih bankovcev, ki bodo zadostovali do jeseni tudi v primeru, ako se pomnoži denarni obtok.

Dolar v evropskih valutah

Naslednje kvotacije dolarja, ki smo jih posneli iz zapadnih gospodarskih listov, se nanašajo na kvotacije dolarja na svobodnem trgu v valuti posameznih držav v mesecu avgustu t. l. Med oklepanjem je označen uradni tečaj dolarja v posameznih državah: Španija 35 (11), Francija 355 (214,34), Italija 575 (561), Belgija 50,50 (43,83), Holandija 5,25 (2,65), Finska 460 (135), Norveška 4,95 (3,60), Švica 3,95 (4,29), Berlin DM 15 (3,30), Avstrija 37,50 (10), Čehoslovaška 600 (50), Poljska 925 (100), Madžarska 54 (11,74), Grčija 12.250 (5.000), Romunija 575 (150), Turčija 4,20 (2,80) in Bolgarija 1.750 (285).

IZRAELSKI FUNT

Anglo-Palestine Bank je napovedala izdajo novega judovskega denarja »Israel-pound« (funt), ki bo imel pariteto z angleškim funtom in bo zamenjal dosedanji palestinski funt. Novi denar bo veljal od 15. septembra dalje. Denar je bil tiskan v Ameriki, in sicer bankovci po 10 šilingov (500 mils), 1 funt, 5 funtov, 10 in 50 funtov. Kljub politični napetosti med Izraelom in Anglijo hoče judovska vlada ohraniti Izrael v območju angleškega funta, ker izvaža največ svojih proizvodov prav na to področje.

NOV KITAJSKI DENAR Z ZLATO PODLAGO

Cang-Kaj-Sekova Kitajska je uvedla nov denar »zlati juan« (gold yuan), ki bo imel po zatrdilu vlade zlato kritje. Zlati juan je vreden 3 milijone dosedanjih kitajskih dolarjev: ameriški dolar bo veljal 4 nove zlate juane, srebrni kitajski dolar pa 2 zlata juana. Da bi zamenjali sedanji denarni obtok (kitajskih dolarjev 1,500.000.000.000;000) bodo morali natisniti 500 milijonov zlatih juanov.

Jugoslavija najbližja Sovjetski zvezi

po svoji gospodarski organizaciji

Jugoslavija najbližja SZ po svoji gospodarski organizaciji.

Nemški gospodarski list »Wirtschaftsrevue« (20. avgusta) je posvetila jugoslovanskemu sistemu vezanih cen poseben članek. List ugotavlja, da je sistem vezanih cen, ki omogoča kmetu nabavo industrijskih izdelkov po ugodnejših cenah (v primeri s cenami kmetijskih proizvodov) kakor pred vojno, delo novega predsednika Zvezne planske komisije ministra Borisa Kidriča, ki je nasledil Hebranga.

Kljub stremljenju Jugoslavije, da bi sama krila svoje potrebščine, je gotovo, da vpliva na jugoslovansko planiranje vzor sovjetskega gospodarstva, ugotavlja pisec. Nemška revija primerja »stahanovščino« in z jugoslovanskim »turčičanstvom«, t. j. novim načinom dela, ki ga je zasnoval zagrebški zidar Franjo Turčič. Ta je uspel postaviti s kombiniranim delom 2,90 kubičnih metrov zidu v dveh urah, medtem ko je poprej jugoslovanska norma določala 8 ur za postavitev 2,20 kub. m zidu.

»Dejstvo je, nadaljuje list, da se je danes Jugoslavija med vsemi jugovzhodnimi državami najbolj približala vzoru gospodarske organizacije Sovjetske zveze. Precejšen razlog za to je tudi v dejstvu, da je Jugoslavija posebno bogata z rudami in kmetijskimi pridelki, ki zanimajo Sovjetsko zvezo. Zaradi tega so dane utemeljene nade, da bo prva jugoslovanska petletka dosežena predčasno«. Za to bo treba popolnoma izkoristiti človeške sile.

Članek na to navaja podatke o rudarstvu v Jugoslaviji in ugotavlja, da posveča Jugoslavija posebno skrb izgradnji prometne mreže, železnic in cest. Železnice, ki so bile za 70 odst. pokvarjene med vojno, so že v prometu in v načrtu je gradnja kar 2.000 km novih prog. Gradijo jih predvsem dijaki in visokošolci. Avtomobilska cesta Beograd - Zagreb bo dokončana še to leto. Z veliko vnemo gradijo tudi kanal Donava - Tisa, ki bo med drugim omogočal tudi namakanje Vojvodine. Industrijska proizvodnja se bo v Jugoslaviji dvignila na 150 odst. predvojne.

Zaradi petroleja Italija ne dobi Libije?

Po francoskih virih je italijanski poslanik v Washingtonu Tarchiani sredi julija obiskal ameriškega podtajnika za zunanje zadeve Lovetta, da bi pridobil ameriško vlado za italijansko stališče glede bivših italijanskih kolonij. Tarchiani je izjavil, da bi ameriško upiranje proti vrnitvi Libije Italiji poslabšalo notranji politični položaj De Gasperijeve vlade in pojačalo opozicijo, medtem ko bi vrnitev kolonij ohranila Italijo pri sodelovanju za gospodarsko obnovo Evrope in olajšala njen pristop k bruseljskemu sporazumu zapadnih držav. Lovett je odgovoril, da ne sme Italija mešati kolonialnega vprašanja z bruseljskim sporazumom, saj je v njeno korist pristop k zapadnemu bloku; sicer ne bi mogla računati na ameriška jamstva. Glede usode italijanskih kolonij je Lovett dodal, da bo ameriška vlada preučila to vprašanje. Toda pri tem bo upoštevala koristi ameriške varnosti, kajti prehod Libije v druge roke bi odrezal angloameriške dežele od petrolejskih vrelcev na Bližnjem vzhodu in otežil obrambo zapadne Evrope in ZDA.

»La Tribune de Nations« dodaja, da so dobro obveščeni krogi v Washingtonu mnenja, da Lovettovo stališče ovaja dokončno odločitev Anglosaksoncev, da izvedejo svoj stari načrt, ki izroča Cirenaiko varstvu Velike Britanije in priznava Američanom prednostne pravice v Tripolitaniji glede strateških oporišč in petrolejskih vrelcev, ki bi jih morebiti odkrili v deželi. Vrtanje za nafto je v Libiji že v teku.

ZNAMKA V MEDNARODNI TRGOVINI

Samo ena znamka vredna celo premoženje

Komaj eno stoletje šteje zgodovina poštne znamke. L. 1840 je uspelo Hid Rowlandu, uradniku poštnega ministrstva v Londonu po brez uspešnih poskusih nekaterih drugih evropskih predhodnikovi dokončno uveljaviti poštno znamko kot nadomestno plačilno sredstvo za prevoz poštnih pošiljk. Spričo naraščajočega evropskega in izvenevropskega prometa, zlasti naglega širjenja železniškega prometa je postala pošta v trgovinski izmenjavi važen činitelj. Frankiranje pisemskih, paketnih in denarnih pošiljk je doseglo sprva na Angleškem in nato v Nemčiji, Rusiji, Avstriji in v ameriških državah neverjetno nagel razvoj.

Do vpeljave poštne znamke je bilo treba plačati prevoznino za pisma in druge poštne pošiljke v gotovini. Kljub velikemu praktičnemu pomenu, ki se je tako pokazal, prvi poskusi v Nemčiji niso uspeli. Konservativni svet je z nezaupanjem gledal v poštni znamki novo plačilno sredstvo ki pa je kmalu pridobilo svetovno veljavo in priznanje. Tako so zahteve svetovne trgovine in prometa nujno iztisnile plačilo v gotovini in dale poštni znamki oni pomen, ki ga ima danes.

Pošta je že od svojega začetka bila državni, oziroma v starih časih kraljevski fevd. Dandanes je v vseh državah na svetu v državni režiji kot njen monopol, ki državi donaša obilo dohodkov. Zaradi tega so države kaj rade izdajale vedno nove vrste znamk, ki jih je zahteval ne le razvoj prometa v svetu, ampak tudi vedno večja priljubljenost poštnih znamk. Njih razne oblike, včasih iz rok najboljših slikarjev, so že po prvem desetletju zbudile pozornost prvih ljubiteljev te vrednotnice. Začeli so jih zbirati s pravo športno strastjo, tako da se jih je oprijel poseben naziv: filatelisti.

Na svetu je 5—6 milijonov organiziranih filatelistov. Posebna narava teh ljudi, ki ji je podlaga potrpežljivost in neka posebna notranja strast za takšen košček papirja nam pojasnjuje silno raznovrstnost poštnih znamk v najrazličnejših umetniških oblikah. Na svetu je natiskanih do sedaj več kakor 10.000 raznih vrst znamk. V sami Evropi jih je več kakor 5.000 vrst. Države ne izdajajo vedno novih serij znamk le da zadovoljijo prometne potrebe, ampak zelo pogosto tudi potrebe filatelistov. Naravno je, da imajo pri tem poštne uprave zelo privlačne koristi, četudi zahteva tiskanje in izdelava znamk precejšnje stroške. Vendar državna uprava ne more ostati gluha na prigovarjanja in zahteve kakih 5—6 milijonov filatelistov na svetu, ki nestrpno pričakujejo vsako novo izdanje. To število predstavlja prave organizirane filateliste v posebnih filatelističnih klubih, katerih člani so v stalnih medsebojnih stikih.

Poštne znamke se tiskajo v državnih tiskarnah in se smatrajo kot papirnati denar ter njih ponarejanje kaznivo po kazenskem zakoniku. Filatelisti izdajajo svoje časopise, posebne kataloge in albume, kjer so v fotografijah prikazane vse vrste znamk od najstarejše do najnovejše izdaje. Tu so popisane vse najmanjše značilnosti znamk, njihova vrednost v frankiranju kakor tudi njihova cena v mednarodni filatelistični trgovini.

Do sedaj smo omenili le tisto vrsto filatelistov, ki se pečajo z zbiranjem iz notranje potrebe ali bolje rečeno strasti ali ljubezni do znamke kot take. Med prve znamenite filateliste štejejo Francoza Galiera v Parizu, čigar zbirka se je pred vojno cenila na 1 milijon in pol francoskih frankov. Rothschildovo zbirko so cenili na 200.000 frankov. Poleg zasebnih zbirk obstajajo pa tudi javne, med katerimi je najznamenitejša zbirka berlinske poštne uprave.

TRGOVINA S POSTNIMI ZNAMKAMI

Že leta 1939 so se pojavile v Parizu prve trgovine z poštnimi znamkami. Tam je bila celo posebna borza. Glavna središča trgovine z znamkami so v Parizu, Londonu, Berlinu, Hamburgu, Lipskem, na Dunaju in v Moskvi. Tudi v Sovjetski Rusiji je filatelija zelo razvita, četudi je bil promet pred vojno z inozemstvom omejen in sta se filatelistično občevanje ter zamenjava omejevalo le na okviru meje Sovjetske zveze. Kajti, kakor rečeno, filatelistična znamka predstavlja neke vrste novčanico, katere izvoz ni v interesu države. Zaradi tega ga država preprečuje prav tako kakor vsako drugo valuto.

ZNAMKA »NOVA GVINEJA« JE DOSEGLA CENO 40.000 DOLARJEV

Kako je prišlo do tega, da je vrednost neke znamke, ki jo je država izdala za namene poštnega prometa, narasla na vrtoglavo višino? Kako si je razlagati dejstvo, da je lastnik in filatelist Hind Artur dobival za poštno znamko »Nova Gvineja« izdano od angleške poštne uprave v nominalni vrednosti 1 centa na njujorški izložbi l. 1926 manj kot 40.000 dolarjev? Ali da se tako imenovana serija »Mauritius«, katere vrednost frankiranja je od 1—2 penija, ceni na preko 100.000 predvojnih dolarjev. Res, ti dve vrsti znamk sta dosegli največjo ceno med vsemi ostalimi. Toda je še mnogo drugih znamk, katerih vrednost je poskočila na 10kratno in 1000-kratno filatelistično vrednost in ki so za takšno ceno bile tudi dejansko prodane.

OMEJENO ŠTEVILO NATISNJENIH ZNAMK IN VELIKO POVPRAŠEVANJE STA GLAVNA ČINITELJA DVIGANJA CENE

Za porast nominalne vrednosti poštne znamke je več razlogov. Prvi in poglavitni vzrok leži v redkosti dotične znamke. Tako je n. pr. od celokupne izdaje »Nove Gvineje«, ki je že itak bilo omejeno, ostal le en sam primerek. Lahko si je predstaviti željo, oziroma strast milijonov filatelistov, da bi imeli tako redko znamko v svoji zbirki. In da bi zadostili svoji želji, so mnogoteri pripravljeni plačati katero koli ceno. Upoštevati je treba pri tem, da se štejejo med filateliste mnogi bivši kralji, vojvode, ministri in drugi denarni mogotci. Želja vsakega filatelista pa je imeti čim popolnejšo zbirko. Kolikor je znano pa nihče nima v svoji zbirki vseh znamk, ki so kdaj bile natisnjene. Na ta način je lahko razumeti porast vrednosti.

Za zbirko ni važno, ali je znamka žigosana ali ne. Znamke morajo biti nepokvarjene in če so nežigosane, morajo biti čiste, njih lepilo na zadnji strani neobrabljeno, nazobčanost popolnoma neraztrgana. Posebno privlačnost in s tem tudi večjo ceno pa dosežejo tiste znamke, ki imajo kakšno specifično napako v besedilu ali v sliki, kjer je slučajno pri tisku izpadla kaka pika na »i« ali je kak zavoj-ček oziroma črtica na neki črki daljša ali krajša. Vedoč za te hudomušne želje filatelistov natisnejo poštne uprave včasih tudi nalašč in »pomotoma« take »redke« znamke. V filatelistične namene izdajajo posebne tako imenovane jubilejne znamke v omejenem številu. V Avstriji je serija »Dolfuss« dosegla ceno 40.000 lir, ki pa je v zadnjem času padla na 18.000 lir. V Jugoslaviji je posebno cenjena serija jubilejnih letalskih in vesljarskih znamk.

Večina filatelistov je ostala dosledna svoji notranji strasti in se ni vdala merkantilistični izkušnjavi, ki jih nujno spremlja skozi vse njihovo delovanje. Zanimiv je večkrat takšen prizor notranje borbe v filatelistu med denarno potrebo in željo za pridobitev nove znamke. Sele če upoštevamo te psihološke, imovinske, številčne in že navedene elemente redkosti ter druge posebnosti znamk, lahko doumemo prave činitelje ustvarjanja izredno visokih cen v nekaterih primerih. Kajti ni često lahko dobiti znamko za izpopolnitev serije. Če manjka le ena znamka v seriji, je cela serija brez vrednosti. To pomeni, da ni sposobna ne za prodajo ne za zamenjavo drugih znamk.

Kakor se vidi, ni lahko delo ustvariti si lepo in popolno zbirko. Zato so potrebna predvsem posebne osebne lastnosti in pa denarna sredstva. Marsikateri mlad zbiralec pa je od skromnih začetkov prišel do lepe in vredne zbirke. Mnogo je odvisno od njegove spretnosti, neutrudljivosti in često tudi naključja. Filatelistu je podana možnost nabave redke znamke preko zamenjave ali nakupa. Vsekakor je drugi način lažji za tiste, ki razpolagajo z denarnimi sredstvi.

ZNAMKE KOT ČEK

Z vmešanjem spretnih merkantilistov v filatelistične vrste je filatelija postala tudi dobičkanostna-trgovina. Popolnejše zbirke vrednih znamk so zadobile obenem vso karakteristiko denarnih hranilnih vlog. Ker je danes filatelija razširjena po celem svetu, je filatelistična znamka zadobila tudi pomen in vrednost denarnega čeka, ki ga filatelist z lahkoto vnovči po vseh delih sveta. Njegov katalog je obenem njegova denarna listnica. Le redkokdaj se zgodi, da filatelist svojo zbirko proda. Po njegovi smrti zbirka gre v zapuščino. Sele njegovi dediči (ki redkokdaj podedujejo filatelistično strast) navadno raztepejo zbirko, ki je bila življenjsko delo pokojnika.

Mednarodna filatelistična razstava v Bazlu

Pod pokroviteljstvom združenja Federation International de Philatelie so te dni odprli v Bazlu mednarodno filatelistično razstavo, na kateri je razstavilo svoje izredne primerke 400 filatelistov iz 40 držav. Uradno so zastopane na razstavi tudi poštne uprave 27 držav. Med Angleži se je udeleži razstave tudi angleški kralj. Razstavljena je znana angleška znamka »One Penny« iz l. 1940 Sovjetska zbirka je okrašena z izreki Lenina in Stalina. Vodstvo razstave je izdalo katalog na 300 straneh v več jezikih.

NEKAJ PRIPOMB K FILATELISTICNEMU KONGRESU V TRSTU

Na kongresih, kakor bo tudi letos v Trstu med 8. in 12. septembrom, bodo tržaški filatelisti razstavili svoje najboljše zbirke. Posebno pozornost bo zbudila (Ravasinijeva) zbirka »Toscana«. Kongres, ki je prvi po letu 1922, je bil prvotno zamišljen v mednarodnem smislu. V teku priprav pa se je izmaličil v pravo nacionalistično prireditev, sodeč po nekih programnih točkah in sestavi organizacijskega odbora. To dejstvo seveda ne more biti mnogim članom pogodu, ki vidijo v filateliji izraz mednarodne filatelistične solidarnosti. Ob tej priliki bodo izdali jubilejno serijo, in sicer 6 znamk v skupni nominalni vrednosti 133 lir. Znamke bodo imele poseben odtis napisa »Trieste 1948« in znak poštnega roga. Znamke bodo izdali v omejenem številu — okrog 100.000. Ali bo to število razlog za večji ali manjši dvig cene iznad nominale — razmotrivanje o tem pa prepuščamo praktičnim filatelistom, ker bi nas sicer to zavedlo predaleč.

Izvajanja v tem članku so le bežen pregled filatelije in njenega trgovskega pomena. Debele knjige in katalogi v vseh jezikih sveta dokazujejo svetovni pomen filatelije kot športa in njeno trgovinsko značilnost.

—č—

Važne kreditne reforme v Jugoslaviji

Najnovejše kreditne reforme jugoslovanske vlade postavljajo kreditni sistem na nove osnove. Po novi uredbi o maksimiranju obrestne mere smejo posojati denar proti obrestim samo državna kreditna podjetja in zadružne organizacije. Te določbe ne bo danes v Jugoslaviji težko izvesti. Tudi na podeželju so danes namreč razpredene podružnice Narodne banke, kmetijske zadruge so ustanovile svoje krajevne odseke, v kratkem pa bodo ustanovljene še komunalne banke. Republiške banke bodo kreditirale kmetijske zadruge.

Posebno nizka obrestna mera je določena za kredite državnim gospodarskim podjetjem in zadružnim organizacijam. Državna kreditna podjetja zaračunavajo za kratkoročne kredite za obratna sredstva državnim gospodarskim podjetjem, zadružnim organizacijam in gospodarskim podjetjem družbenih organizacij le 1% obresti na leto, vsem drugim pa 3% Obrestna mera za sezonske kredite je določena na 2% za potrošniške kredite fizičnim osebam pa 5%. Obresti za dolgoročne, oziroma investicijske kredite so tudi nizke. Takšne kredite dajejo državna kreditna podjetja organom državnih oblasti, državnim gospodarskim podjetjem, zadružnim in družbenim organizacijam po 2% na leto kmečkim obdelovalnim zadrugam pa po 1%

Močno vzpodbudo za razvoj varčevanja bo dalo zvišanje obresti, ki jih plačujejo kreditna podjetja in zadruge za vloge na vložne knjižice fizičnim osebam in sindikalnim blagajnam za vzajemno pomoč, na 5% letno. Po tekočih računih ne plačujejo kreditna podjetja in zadružne organizacije nikakšnih obresti. Izjema velja le za dobroimetja zadružnih organizacij na tekočih računih državnih kreditnih podjetjih, ki plačajo po takšnih računih po 1% na leto.

Znižanje davka na dohodek

V Jugoslaviji je bil nedavno znižan davek na dohodek delavca, nameščenca in uslužbenca in se danes suka od 2% (pri davčni osnovi do 600 din) do 22% (pri davčni osnovi nad 12.000 din). Davek je torej progresiven: čim večji dohodek tem višji odstotek davka. Davčni zavezanec, ki prejema mesečno n. pr. 5.000 din plače, plača 272 din davka.

BENETKE — LEVANT

Beneška paroplovna družba »Adriatica di Navigazione« bo v kratkem postavila na redno progo med Benetkami in Egiptom 12.000-tonsko motorno ladjo »Ausonia«. Ladja razpolaga s 119 potniškimi mesti I. 83, II. ter 374 III. razreda. Brzina ladje znaša 20 milj na uro.

Leningrajski industrijski bazen zaokrožen

Odkritje novih ležišč železne rude in premoga

Po poročilih sovjetskih listov so trije sovjetski geologi prejeli Stalinovo nagrado v višini 100.000 rubljev v priznanje za odkritje velikih ležišč železne rude na polotoku Koli, ki bodo omogočila postavitev surovinske baze za težko industrijo na severozapadu«. Poleg tega, pišejo sovjetski listi so raziskovanja v okolici Leningrada pripomogla do uresničenja drzne zamisli, da si leningrajska industrija lahko nabavlja premog na mestu.

Gre namreč za uresničenje silno važnih načrtov sovjetske gospodarske politike. Že leta 1932 so pričeli blizu Leningrada kopati rjavi premog v manjših količinah. S tem premogom si je Leningrad precej pomagal tudi med vojno, ko so ga oblegali Nemci. Po vojni je bilo izkoriščanje tega rudnika in raziskovanje novih ležišč poverjeno podjetju ki mu je načeloval A. Svernik. Teren so raziskovali na treh mestih. Središče najvažnejših odkritih ležišč rjavega premoga je vas Melidovo, ki se bo po sovjetskih načrtih v najkrajšem času razvile v večje mesto.

Tudi ležišča železne rude na polotoku Koli so odkrili že pred drugo svetovno vojno, ko so pričeli graditi prekop med Vzhodnim in Belim morjem, še tedaj so naleteli na vrsto dragocenih rud. Po drugi svetovni vojni izkoriščajo stara in nova ležišča v mnogo večji meri. Nova odkritja so prinesla ogromne koristi leningrajski industriji, da so ji omogočila osvoboditev od drugih rudnikov, ki so daleč na Uralu ali v Ukrajini.

DOBRAJ ŽETEV V SOVJETSKI ZVEZI

Dosedanji rezultati žetve v Sovjetski zvezi kažejo, da bo žetev vsaj tako dobra, kakor je bila lanska, ako ne celo še obilnejša. Kakor znano, je bil lanski pridelek izredno obilen.

Moskovska »Pravda« poroča, da je odkup žita, ki predstavlja okoli 30% vsega pridelka, dal mnogo boljše rezultate kakor lansko leto. Doslej so bili objavljeni podatki iz nekaterih najbolj plodnih pokrajin južne Rusije, kjer je bila žetev končana. Iz okolice Rostova na Donu poročajo, da je odkup prekosil lanskega za skoro 150.000 ton. Po tem se da sklepati, da je samo v tej pokrajini pridelek za okoli 500.000 ton večji kakor lansko leto. Tudi v sosednih pokrajinah so bili doseženi podobni uspehi. Računajo da sta južna Rusija in Ukrajina pridelali 2—4 milijone ton žita več kakor lansko leto. Če bo pridelek tako obilen v srednji Rusiji, zapadni Ukrajini in Sibiriji, bo letošnja žetev v Sovjetski zvezi dosegla najbolje predvojne letine.

Z žitom posejana površina stalno narašča. Že lansko leto je dosegel predvojnega, toda posejana površina je bila še vedno manjša kakor pred vojno. Letos so v kolhozih posejali 8 tisoč ha več kakor lansko leto; to predstavlja 14,7% vse posejane površine v letu 1939. Med vojno so Sovjeti posejali 12.000ha, t. j. za 22,11% površine iz leta 1939, več kakor kakor pred vojno. Poleg tega se je ozemlje ZSSR po zmagi še povečalo.

LETINA NA MADŽARSKEM

»Pravda« prinaša uradno poročilo madžarske vlade o letošnji žetvi. Madžari so pridelali letos 1,430,000 ton pšenice, lansko leto pa 1.102.000 ton. Pridelek je še vedno izpod predvojnega, ki je znašal v razdobju 1934—38 povprečno 2,200.000 ton letno. Pridelek rži znaša 600.000 ton lansko leto 424.000, pred vojno povprečno 697.000 ton); letošnji pridelek koruze 3,000.000 (to se pravi dvakrat večji kakor lanski, povprečni predvojni pa je znašal 2,300.000 ton).

Romunija bo pridelala več žitaric kakor lansko leto.

LETINA V KANADI

Po podatkih državnega statističnega urada je Kanada pridelala 372.000.000 bušlov (bušel = 27 kg) pšenice; lansko leto je znašal pridelek 340,800.000 bušlov.

FIAT se rešuje

z ameriškim denarjem

Znana italijanska avtomobilska tvrdka je objavila svoje poslovno poročilo za čas 1946-47. Potniške avtomobile prodaja tvrdka z lahkoto, ne pa tovornih. Teh je namreč v Italiji dovolj, saj je ameriška vojska prodala mnogo rabljenih tovornih avtomobilov.

Potniških avtomobilov je Italija izvozila lansko leto 10.536, in sicer v vrednosti 3.311,0034.000 lir. Izvoz je šel predvsem v Švico, 1837 avtomobilov, v Argentino 1638, v Belgijo 1282, v Holandijo 617, na Švedsko 790, v Brazilijo 798, Indijo 469, itd. Tovornih avtomobilov je izvozila 2.743, v vrednosti 2,664.011 lir, in sicer predvsem v Argentino.

Proizvajalni stroški tvrdke FIAT so previsoki in so se v letu 1947 celo podvojili v primeri z letom 1946. Danes so 50-60 krat večji kakor pred vojno. Tvrdka sploh ne bo mogla premagati težav, ki so nastale zaradi tega, ko bi ji ne bil priskočil na pomoč ameriški kapital. Poročilo ne pove, pod kakšnimi pogoji je ameriški kapital stavil na razpolago denar in v čigavih rokah je danes podjetje. Z ameriško pomoč se finančno stanje tvrdke stalno boljša. Ameriški upniki so menda pri rimski vladi tudi uspeli, da bo dovolila odslovitev delavcev, ki niso podjetju nujno potrebni, tako bi se podjetje otreslo precejšnjega finančnega bremena.

TEŽAK POLOŽAJ DVEH ITALIJANSKIH PODJETIJ

Znano podjetje »Isotta« Fraschini« je zabeležilo v prvih štirih mesecih tega leta 650 milijonov zgube. Upravitelji zatrjujejo, da je to pasivo pripisati edino prevelikemu številu zaposlenih delavcev, katerih je skoro 2.000 več, kakor bi jih sedanja dejavnost podjetja zahtevala. Pri podjetju je zaposlenih 7.000 delavcev.

Bilanca podjetja »Ansaldo« v Genovi za l. 1947 se je zaključila s 7 milijardami pasiva. Deficit pripisuje podjetje tudi zgubi pri inozemskih naročilih ladjevja.

Obnova tržaške luke

Novi načrt za dopolnitev luke pri Sv. Andreju

Med zadnjo vojno je tudi tržaška luka močno trpela zaradi letalskih napadov. Poškodovani so bili zlasti pristaniški objekti in naprave v novi prosti luki pri Sv. Andreju, deloma pa tudi v stari prosti luki in sporednih pristaniščih.

Izvršila so se medtem (po l. 1945) in so še v teku razna obsežna obnovitvena dela na teh pristaniških objektih, magazinih in hangarjih, obnavljajo se njihova tehnična oprema in tirne naprave na vseh področjih tržaške luke, posebno v zelo poškodovani novi luki pri Sv. Andreju. Za dela pri Sv. Andreju se je sestavil podroben obnovitveni program, ki obsega tudi povečanje luških objektov in naprav, tako n. pr. delno izgraditev novega pomola VII, ki naj bi ga za zdaj uporabljali kot začasno skladišče premoga in rud, dalje postavitev novih magazinov in tirnih naprav, razširitev škedenjskega skladišča lesa itd. Poleg tega bodo temeljito popravljeni in obnovljeni močno poškodovani valobrani ob vhodu v Miljski zaliv. Ta dela bodo težavna in draga.

ZVU je izdala že velike vsote za kritje stroškov pri obnovi tržaške luke in določila še nadaljnje zneske za preostala dela. Na dela za obnovo in izpolnitev luke, ki so se že izvršila ali ki so v izvrševanju, odpade okoli 4 milijarde lir in za projektirana nadaljnja dela še okoli 2,25 milijard lir, t. j. skupaj okoli 6,35 milijard lir. Verjetno pa bodo stroški, ako se izvedejo vsa obnovitvena dela v luki in tudi dela na valobranih in če se zgradi pomol VII v projektiranem obsegu (900 x 220 m) še znatno višji. Zmogljivost luke pa bi se po izvedbi celotnega obnovitvenega programa naravno še dokaj zvišala.

DELA V ZAKLJUČNI DOBI

V zadnji, zaključni etapi za izgraditev tržaške luke je predvidena zgraditev dveh nadaljnjih velikih pomolov VIII in IX, približno enake velikosti kot pomol VII in sicer dolžine 800-1.000 m in širine 220 m.

Izgraditev teh ogromnih pomolov pa bi zahtevala visoke investicije tako za izvedbo težavnih gradbenih del kot tudi za kritje znatnih stroškov za preložitev tamkajšnje industrije in etablirania nove skupne industrijske cone v Žavljah. Premagati bi bilo treba velike tehnične težkoče glede na zgraditev objektov izrednih velikosti, v znatni globini morja (12-18 m) z močnimi plastmi blata (18 m in več).

Obsežna so projektirana dela za novo industrijsko cono v Žavljah. Površina te cone bi znašala okoli 1,8 milij. kv m. in za delavsko naselje še posebej 1/2 milij. kv. m. Izgradilo bi se lastno pristanišče s posebnim 100 m širokim plovnim kanalom utrdila bi se obal in bi se industrijska cona povezala z glavno železniško progo in neposredno z železniško postajo Sv. Andrej. Pri tem bi bilo zasutega in izsušenega okoli 0,8 milij. kv. m. terena.

Toda stroški za izvedbo tega celokupnega programa bi bili silni; verjetno bi znatno prekoračili stroške za doslej že izvršena obnovitvena dela po l. 1945. Zato bo verjetno izvedba te III etape programa pridržana pač daljši bodočnosti.

Za zdaj bi bila aktualna vsekakor zgraditev II. etape, ki bi zadoščala potrebam pomorskega prometa za daljšo dobo, če upoštevamo s tem znatno povečano zmogljivosti luke napram zmogljivosti v l. 1940 in promet v tržaški luki v l. 1913 in 1940 — okr. 34 milij. letno — in ki ni dosegel zmogljivosti luke l. 1940 (60 milij. q).

Izredno ugodna naravna lega Miljskega zaliva usposablja ta zaliv za izgraditev *velike svetovne luke*. Trije valobrani ščitijo novo luko povsem pred vetrovi in kvarnimi učinki valovanja ob težkem morju. Izdatne globine (18 m in več) pa omogočijo ladjam največje tonaže kretanje in pristajanje v tej luki.

V tesni zvezi z zgraditvijo nove tržaške luke v celotnem obsegu s pomoli VII, IX ter sporednimi napravami in z osnovanjem nove industrijske cone v Žavljah sta še dve gradbeni akciji, in sicer:

a) izgraditev nove *vodosilne naprave:* Vreme — Bazovica — Trst (Žavlje) za izkoriščanje vodne sile gornjega toka Timave po dveh serijskih električnih centralah v Žavljah in

b) zgraditev nove, 3,5 km dolge dvotirne železniške proge kot bodoče neposredne zveze med glavno postajo in postajo pri Sv. Andreju, oziroma kot zveze med staro in novo prosto luko ter industrijsko cono v Žavljah.

Po podatkih ministrstva za trgovino ZDA, so ob koncu lanskega leta znašale ameriške investicije v inozemstvu (vštevši tudi vpise pri Mednarodni banki in Madnarodnem skladu) 28,8 milijarde dolarjev, tuje investicije v ZDA pa 16,5 milijarde. Investicije ameriških zasebnikov v inozemstvu so dosegle 16,7 milijarde. ameriške vlade pa 12,1 milijarde. Državne investicije so narasle v lanskem letu za 7 milijard, zasebne pa za 1,1 milijarde dolarjev.

Socialni utrinki

Gospodarski in socialni svet OZN je na svojem zasedanju preučil poročilo o delovanju Mednarodne organizacije dela, ki posluje že skoro 30 let v Zenevi in je preživela Zvezo narodov. Poročilo je bilo sprejeto po precej burni debati, pač pa je bil odbit sovjetski predlog, naj se število predstavnikov delavstva v Mednarodne organizacije dela, ki poj od 25 na 50%. Sovjetski delegat je izjavil, da Sovjetska zveza ceni delo MOD-a čeprav ni njena članica. Sovjetska zveza želi pomagati organizaciji, da bi dosegla svoj namen, t. j. da bi zboljšala delovne pogoje; »usoda delavcev se vsaj deloma lahko zboljša v kapitalističnih državah, popolnega uspeha pa ni mogoče pričakovati v teh državah«, je dodal sovjetski delegat.

Vestnik Slovenskega gospodarskega združenja

SEDEŽ: TRST ULICA F. FILZI 10/I. TEL. 78-08

Nova mezdna pogodba

Nova mezdna pogodba za delavce frizerske (ne pa tudi brivske) stroke je stopila v veljavo 29. julija in ostane v veljavi do konca leta 1948.

Prejemki za moško in žensko osebje so enaki in obstoje iz redne plače ter odstotnine od izvršenega dela; pri tem je pa delavcu zajamčen določen minimalni dohodek iz obeh teh postavk.

Naslednji pregled prikazuje nove predpise o višini prejemkov po tej mezdni pogodbi; prvo število pomeni minimalno tedensko plačo, drugo število višino odstotnine od izvršenega dela, tretje število pa zajamčene minimalne tedenske dohodke delavca:

Kvalificiran delavec prve kategorije: 2.200 lir, — 15 odst. — 4.500 lir.

Kvalificiran delavec druge kategorije: 1.800 lir. — 20 odst. — 4.300 lir.

Kvalificiran delavec tretje kategorije: 1.300 lir, — 20 odst. — 4.000 lir.

Maniker (ka): 1.800 lir, — 30 odst.

Poslovodji gre tedensko plača 3.000 lir, 20 odst. od izvršenega dela in 5 odst. čistega dohodka podjetja; ako so mu poverjena tudi upravna dela, mu gre poleg prvih dveh postavk še 10 odst. čistega dohodka.

Božična nagrada bo znašala za delavce prve kategorije lir 9.000, za delavce druge kategorije 8.000, za delavce tretje kategorije 7.000, za poslovodje pa 12.000.

Pregled trgovinskih pogodb med Italijo in inozemstvom

A. Države, s katerimi so v veljavi trgovinske pogodbe na bazi kompenzacijskih računov (datum pomeni dan, od katerega je pogodba v veljavi):

Argentina: 14. oktobra 1947.

Belgija in Luksemburg: 1. maja 1946 z dodatnimi protokoli z dne 26. oktobra 1946 in 5. junija 1947. Z izmenjavo not z dne 31. januarja 1948 so bili dopuščeni tudi recipročni posli.

Francija z območjem francoskega franka: 1. aprila 1948.

Jugoslavija: 28. novembra 1947.

Nemčija:

Biconija: 11. julija 1947

Francoska cona: 31. marca 1948.

Sovjetska cona: 1. avgusta 1946. Dopuščeni so recipročni posli in zasebne kompenzacije.

Poljska: 1. januarja 1948.

Romunija: 24. decembra 1947.

Španija s kolonijami: 1. julija 1947. Dopuščeni so recipročni posli.

B. Države, s katerimi so v veljavi sporazumi na temelju recipročnih poslov ali zasebnih kompenzacij:

Avstrija (zasebne kompenzacije): 4. aprila 1946.

Bolgarija (recipročni posli): 20. decembra 1947.

ČSR (zasebne kompenzacije): 2. julija 1947.

Danska (recipročni posli): 1. junija 1948.

Grčija (recipročni posli): 31. marca 1947.

Madžarska (recipročni posli): 9. novembra 1946.

Nizozemska z območjem holandskega goldinarja (recipročni posli): 1. marca 1948.

Švedska (recipročni posli): 1. decembra 1947 s spremembami protokola mešane komisije z dne 15. junija 1948.

Švica (recipročni posli): 1. novembra 1947 (dopuščeni so tudi posli s plačilom v valuti),

C. Države, s katerimi so v veljavi sporazumi na temelju plačila v prosti valuti:

Velika Britanija z območjem funta šterlinga: 17. aprila 1947.

Portugalska: 14. oktobra 1947.

Turčija: 1. maja 1947.

Uruguay: 17. julija 1948.

C. Izmenjavo blaga z drugimi državnimi urejujejo oblasti avtonomno na temelju plačila z valuto ali s pooblastitvijo za sklenitev zasebne kompenzacije.

Z Avstrijo se bodo vršila jeseni pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe, in sicer ne več na temelju zasebnih kompenzacij, nego na podlagi kliringa.

Za september so predvidena tudi trgovinska pogajanja s ČSR, za oktober pa z Madžarsko, ki je dosedanjo pogodbo pred kratkim odpovedala kot nezadovoljivo za medsebojne gospodarske odnose.

ČSR — AVSTRIJA

Meseca julija je bila sklenjena med obema državama trgovinska pogodba z veljavnostjo za dobo enega leta. ČSR bo dobavljala Avstriji med drugim sladkor, hmelj, premog, šamotno zemljo, steklo, cevi, avtomobile, razne stroje, kemične proizvode, tekstil in čevlje. Avstrija pa bo izvažala na Češkoslovaško magnezit, razne rudnine, sodo, celulozo, tekstil, specialna jekla, plošče, razne stroje, krogelne ležaje, proizvode optične, mehanske, elektrotehnične in kemične industrije. Sporazum temelji na mešanem sistemu kompenzacij in kliringa.

MADŽARSKA — ARGENTINA

Trgovinska pogodba, ki sta jo sklenili ti državi 15. julija, predvideva izmenjavo blaga v vrednosti 500 milj. dolarjev v razdobju štirih let in pol, in sicer na temelju kliringa in za plačilo v valuti. Ogrska bo izvažala v Argentino železniške naprave, lokomotive, orodje in stroje cement, jelove deske, dvigalne naprave, traktorje, obročnice, optične artikle, motocikle in kolesa. Znaten del tega blaga bo plačala Argentina s tujo valuto, in sicer v belg. frankih, hol. goldinarjih, funtih šterlingih in italijanskih lirah. Med glavnimi izvoznimi artikli Argentine so surovi bombaž in surove kože.

DVOLASTNIŠKE LEGITIMACIJE

Poljedelci, ki posedujejo zemljišča v pasu 10 km onstran meje na jugoslovanskem ozemlju, si lahko oskrbijo dvolastniške legitimacije za prehod meje v svrho obdelovanja zemlje, in sicer zase in za svojce. V ta namen se morajo zglasiti pri poljedelskem inspektoratu v ulici Roma 20; s seboj morajo prinesti posestni list, ki si ga lahko oskrbijo pri katastrskem uradu na trgu Chiesa Evangelica ter 2 svoji sliki. Prav tako morajo predložiti 2 sliki družinski člani lastnika zemljišča.

PONUDBE IN POVPRAŠEVANJA

Leitmann Associates, Ženeva, 7, rue Marc—Monnier — želi stikov z uvozniki pnevmatik in zračnic.

Nicolas Chiotis, Aleksandrija. 13 Sesostris Street — želi zveze z grosisti, ki trgujejo z žitaricami in živežnimi potrebščinami.

Paolo Pelizzola, Milan, via G. Gallina 12 — želi stikov z grosisti z elektrotehničnim materialom.

A. S. Cattela Trading Co. Ltd., Johannesburg (Juž. Afrika), POB 4086 — želi stikov z izvozniki hematita.

Ing. Jos. Fleischer, Dunaj I. Parkring 16 — nudi časopisni papir, električne pečice, električne motorje, tračnice.

Wiener Kammfabrik Anton Abraham, Dunaj XXIV, Wiener Neudorf, Feldgasse 9 — nudi glavnike.

Verband der oesterrenchischen Holzfasernplattenwerke, Dunaj I, Dr. Karl Lueger Ring 12 — nudi vezane plošče.

J. Mooskammer, Kirchdorf a Krems, Oberoest — nudi tehtnice.

Wiener Keramik E. Fordinal K. G., Dunaj III, Rennweg 64 — nudi keramične izdelke.

H. F. Gautsch & Co. G. m. o. H., Dunaj II, Rennweg 23 — nudi igle.

Michael Rumpler, Dunaj IX Roosevelt platz 10 — nudi les.

Erga, Graz, Buergergasse 2 — išče bitumen.

»Merse« G. m. b. H., Dunaj I. Seitzergasse 1 — išče oljčno seme, seme kopre, arašisa, maka, kokosovo olje, olje odpadke za izdelovanje mila, citronovo kislino, rastlinske in živalske maščobe, glicerin, boraks.

Anton Mueller, 13a Prichsenstadt 174, Unterfranken, Bayern — želi ponudb kakava v prahu, presnega masla, olivnega olja itd.

Poslovni davek na tranzit se v Trstu ne pobira

Na splošne proteste trgovskih krogov proti uveljavljenju čl. 11 italijanskega ukaza — zakona 3. V. 1948 št. 799, ki predpisuje med drugim plačevanje poslovnega davka (Ige) tudi na prodajo blaga v svobodnih pristaniških conah, je ZVU zaenkrat odločila, da se ne bodo v Trstu izvajale določbe omenjenega člena.

Zanimiv pa je vsekakor odmev novih predpisov med italijanskimi gospodarskimi krogi. Italijansko finančno ministrstvo je zadevo čl. 11 »razložilo« v okrožnici, ki »tolmači« zadevno stališče finančnih organov. Naj omenimo, da je pri skoro vsakem italijanskem ukazu zaradi meglenega formuliranja, potrebno »tolmačenje« vlade, ki pa prav za prav večkrat izpreminja same zakonske predpise. Ta ministrska pojasnila praviio torej, da ni podvrženo poslovnemu davku inozemske, če ta nima na ozemlju države svojega zastopstva ali svoje ekspoziture. Tako ni podloženo ob davčenju niti blago v inozemstvu ali v tranzitu, ki ga kupujejo ladje za lastžene davku prodaje v inozemne potrebe. Končno niso podvrstvu tudi če jih izvršijo domače tvrdke, če gre za blago za katero se plača davek »una tantum«, kakor n. pr. kava, surove kože itd.

Proti sami omenjeni ministrski okrožnici pa so že vstali pravniki, ki trdijo, da predstavlja »okrožnica« v nekaterih pogledih kršitev predpisov zakonskega besedila. Zatrjujejo n. pr., da je inozemsko blago v inozemstvu ali v tranzitu, ki ga prodaja domača tvrdka inozemskim prosto davka, čeprav ima inozemska tvrdka svoje zastopstvo v državi, kar se mora vsekakor smatrati, da se v tem primeru pogodba sklepa v inozemstvu. Člen 1326 italijanskega civilnega zakonika določa namreč, da je kraj pogodbe tam, kjer se ta izpopolni. Pogodba pa se izpopolni, ko kupec, v tem primeru inozemska tvrdka, v inozemstvu sprejme pogodbene pogoje.

Značilno je dejstvo, da so italijanski trgovinski krogi prejeli vest o ukinitvi čl. 11 v Trstu z zavistjo in danes pozivajo italijansko vlado, naj sledi zgledu ZVU. Če doslej tega tukajšnja oblast ni formalno storila — člen 11 namreč ni bil preklican s posebno uredbo — se to verjetno ni zgodilo iz obzira do pritiska italijanske vlade, ki zahteva, da se vsi italijanski finančni predpisi raztegnejo tudi na angloameriško področje Sto-ja.

Jugoslovansko področje STO-ja na praškem velesejmu

Prvič po svetovni vojni se bodo udeležile jesenskega mednarodnega vzorčnega velesejma v Pragi (12.—19. septembra) vse slovanske države: Sovjetska zveza, Jugoslavija, Poljska in Bolgarija. Poleg teh držav bodo na velesejmu uradno zastopane še: jugoslovanska cona Svobodnega tržaškega ozemlja, Italija, Madžarska, sovjetska nemška cona in Holandija. Uradno se je za velesejem priglasilo 11 evropskih držav. Med uradno prijavljenimi so pa tudi posamezna podjetja iz Velike Britanije, Belgije, Francije, Švice, Švedske, Danske, Avstrije in Kanade.

Češkoslovaški narodni odbor v Trstu (ul. Valdirivo 21/III) nam sporoča, da daja potrebna pojasnila o praškem velesejmu vsem, ki se zanj zanimajo.

Ni nam znano, iz katerega razloga se praškega velesejma ne bo uradno udeležilo angloameriško področje Sto-ja. Tržaški gospodarski krogi bi radi v tem pogledu pojasnila, ko je vendar splošno znano, da je Čehoslovaška med prvimi klienti tržaškega pristanišča. Čehoslovaška čedalje bolj širi svojo trgovino z Bližnjim vzhodom in Indijo in uporablja za svoje pošiljke prav Trst. Zato je naši javnosti toliko manj razumljivo stališče ZVU nasproti praškemu sejmu in bi rada vedela, katere sile so na delu, ki te stike ovirajo. Menda ni z udeležbo na praškem velesejmu tako kakor je bilo z udeležbo na umetniški razstavi, ki je bila dovoljena šele v zadnjem trenutku.

Kotonizacija konoplje v Jugoslaviji - velik uspeh

Konopljarne so doslej predelovale konopljo z dolgotrajnim namakanjem in mehčanjem konopljenih stebel. Ta postopek je trajal kar 14 dni. V Zavodu za kmetijsko raziskovanje v Novem Sadu so nedavno dobro uspeli poskusi za nov način predelovanja te industrijske rastline. Inž. Slana je uspel s kemičnimi sredstvi skrajšati ta proces na komaj tri ure. Z uporabo bolj zredčene raztopine se pridobi vlakno, ki je podobno bombažu in še bolj odporno kakor bombaževina. Ta nov proces, ki je sicer predmet obširnih raziskovanj v deželah kjer pridelujejo konopljo, bo lahko odprl obširne možnosti za nadomestitev bombaža s konopljo, če se bo pokazalo, da je tudi industrijsko izvedljiv.

PREVAŽANJE MLEKA V CISTERNAH

Pred kratkim so pričeli dovažati mleko v Ljubljano v posebnih cisternah, ki jih je zgradila ljubljanska tovarna »Litostroj«. Cisterne so v notranjosti aluminijaste in držijo 22 hl. Notranja cisterna je obdana s plaščem iz železne pločevine, vmesni prostor pa je napolnjen z izolacijskim materialom. Cisterne nalagajo na vagone in sicer po pet na vagon. Na postaje in nazaj prevažajo cisterne na kamionih. Mleko se razdeljuje po iztočnih ceveh naravnost v bazen razprodajalcev. Računajo, da bodo z novim prevoznim sistemom, ki nudi med drugim vse pogoje za ohranitev kakovosti mleka, prihranili okoli pol milijona dinarjev na leto.

V zadnjem času dobiva Ljubljana okoli 350 hl mleka na dan, t. j. okoli 150 hl več kakor Trst, ki ima mnogo večje število prebivalstva.

V Milanu plačujejo na svobodnem trgu za nemško marko 42,7 lire.

Tranzitni promet s sadjem se oživlja

Že pod Avstrijo je bilo tržaško pristanišče važno središče za tranzit južnega sadja — predvsem pomaranč, mandarinov in limon, v posredovanju med njegovim zaledjem in Sredozemljem. Od l. 1909 do l. 1013 je prispelo v Trst vsako leto povprečno okrog 600.000 stotov pomaranč in limonov, odposlano pa je bilo v zaledje okrog 550 tisoč stotov blaga.

Po priključitvi Trsta k Italiji se je ta promet skrčil in je dosegel nekdanjo raven šele leta 1934. V tem letu je prispelo v Trst 560 tisoč stotov južnega sadja, od tega 420 po železnici. Istega leta so odposlali v zaledje 555 tisoč stotov pomaranč in limonov. 80 odst. vsega prometa južnega sadja se je nanašalo na italijansko blago, po morju pa je prišlo tudi nekaj pomaranč in limonov zlasti iz Palestine in Sirije, v manjših množicah pa tudi iz Grčije, Španije in Cipra. Že pred prvo svetovno vojno so pošiljali skozi Trst okrog 1/8 vsega italijanskega izvoza južnega sadja. Leta 1938 so poslali čez Trst na Madžarsko 100 tisoč stotov pomaranč, v Čehoslovaško 775 tisoč stotov pomaranč in 140 tisoč stotov limonov, na Poljsko 75 tisoč stotov pomaranč in 140 tisoč stotov limonov, ter v Jugoslavijo okrog 40 tisoč stotov limonov. Skozi Trst je šel tudi del nemškega uvoza (l. 1938 je Nemčija uvozila na 500 tisoč stotov južnega sadja). Iz omenjenih podatkov je razvidno, da predstavlja Trst zares važno središče za promet južnega sadja. Lansko leto je po dolgem medvojnem mrtvilu tranzitni promet z južnim sadjem zopet oživel. Tudi za letos je predvidevati živahne kupčije posebno med Čehoslovaško in Levantom ter med Italijo in državami v zaledju Trsta.

Trst ima za tranzit južnega sadja velike izkušnje ter dobro trgovinsko in tehnično organizacijo. Trst je zlasti dobro opremljen za sprejemanje velikih količin zelenih limonov — prvi cvet — ki jih pobirajo v jeseni. V tržaških skladiščih dozorujejo ti limoni pri umetni toploti, tako da jih lahko tržaška podjetja več mesecev razpošiljajo v države zaledja. Proizvajalcem južnega sadja se umetno dozorevanje ne izplača ker so v tem pogledu potrebna dobra tehnična oprema in prostorna skladišča.

Na sestanku italijanskih sadjarjev, ki je bil nedavno v Veroni, so obravnavali vrsto vprašanj italijanskega sadjarstva. Neki strokovnjak je predlagal, da bi se na vseh zabojih sadja, ki jih pošiljajo v inozemstvo, označila redilna vrednost vsebine (odstotek sladkorja kislin, vitaminov itd.). Uvedba novega sistema bi predstavljala po mnenju strokovnjaka veliko reklamo za kakovost italijanskega sadja.

Priprave za tržaški sejem

Priprave za drugi tržaški velesejem, ki se bo odprl kakor znano 15. septembra, so v polnem teku. Doslej je uradno zagotovljena udeležba vseh sosednih držav, Jugoslavije, Čehoslovaške Avstrije, Madžarske in Švice. Razstave se bodo udeležila tudi podjetja iz ZDA, Anglije in Portugalske. Nedavno pa je javila svojo udeležbo tudi nova Izraelska država, ki bo edina zastopnica Levanta.

Čeprav bo razstava na dveh mestih, in sicer v »Pomorski postaji« in na gradu pri Sv. Justu in bo na razpolago več prostora kakor za lansko prireditev, ne bo moglo vodstvo razstave ugoditi vsem zahtevam razstavljalcev. Pri tem bodo oškodovane zlasti države tržaškega zaledja — Jugoslavija, Čehoslovaška, Madžarska — ki bi želele razstaviti svoje izdelke in surovine v obliki organičnega prikazovanj blaga, za katerega je bil Trst že od nekdaj dober tržni posredovalec. Ta značilnost razstavljanja, ki sloni ne toliko na reklamistični osnovi v korist enega ali drugega podjetja, kolikor na težnji, da bi se obiskovalcem nudil splošen pregled gospodarskih možnosti posamezne države, ne bo verjetno prišel do polne veljave na letošnji prireditvi zaradi pomanjkanja prostora.

Pripomniti je treba poleg tega, da so se priprave pričele z znatno zamudo in jasno je, da bo prav pomanjkanje časa dovedlo do marsikatere pomanjkljivosti. Drugje — n. pr. v Pragi, Milanu in Zagrebu, so organizatorji na delu v teku vsega leta. Upati pa je vsekakor da bodo naši organizatorji premostili vse ovire in da bo vodstvo znalo najti rešitev za vsa prašanja. Predvsem pa bi bilo želeti, da bi se vsi odgovorni organi prizadevali, da bi velesejem potekel v okraju mednarodne prireditve. V vseh državah, ki vzdržujejo s Trstom tradicionalne trgovinske stike, vlada namreč za drugi tržaški velesejem znatno zanimanje. Pripomniti pa moramo, da nismo izsledili vsaj doslej v nobenem inozemskem časopisju (razen v Italiji) izvirnih člankov ali propagandističnega materiala, ki bi jih bili objavili na pobudo organizatorjev velesejma. Ob drugi priliki smo že omenili da ni propagandistični material sestavljen v nobenem izmed jezikov tržaškega zaledja. Kaj pa, če bi se vodstvo prireditve spomnilo, da obstoja tudi v Trstu poleg italijanskega tudi slovenski tisk? Gotovo je, da bo drugi tržaški velesejem uspel predvsem, če se bo vodstvo razstave znalo otresti vseh škodljivih vplivov pa tudi pritiska nekaterih političnih krogov.

Dvakratni povišek prispevkov za socialno zavarovanje v Italiji

S 1. avgustom 1948 so stopili v Italiji v veljavo novi predpisi o plačevanju prispevkov za socialno zavarovanje. Ti prispevki so bili povišani v zvezi s podražitvijo cene kruha. Za družinske doklade bo moral n. pr. delodajalec v industriji plačevati 3,45 odst. več kakor dosedaj. Družinske doklade bodo istočasno povišali za 312 lir mesečno na osebo.

Vrhu tega pa je italijanska vlada, še preden je stopil v veljavo nov povišek, dala navodila za uvedbo novega sistema plačevanja prispevkov za socialno zavarovalnino. V bistvu so se povišali osnovni zneski, na katere bo moral odslej delodajalec plačevati predpisane prispevke. Doslej je delodajalec in deloma delavec plačeval prispevke do maksimalne mezde ali plače 250 lir dnevno ali 6.250 lir mesečno. Nova maksimalna osnova bo znašala zdaj 750 lir dnevno ali 19.500 lir mesečno. Odstotki prispevkov so se znižali, vendar ne v sorazmerju povišanja maksimalne osnove, kar pomeni v bistvu, da predstavljajo nove odredbe stvarno večjo obremenitev na račun delodajalca.

Nov sistem plačevanja socialne zavarovalnine bodo verjetno raztegnili tudi na anglo-ameriško področje Sto-ja. Jasno je pa, da ne bodo zdaj povišali zavarovalnin v zvezi s povišanjem cene kruha, vsaj dokler ne bo tudi na tukajšnjem ozemlju odpravljena politična cena kruha.

JUGOSLOVANSKI BOKSIT

Trgovinska zbornica je objavila, da je italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino dodelilo Trstu nadaljnjih 48.000 ton boksita na kontingent 120.000 ton, ki se ima uvoziti iz Jugoslavije v Italijo. Interesenti naj vložé prošnje za dodelitev kontigentov pri trgovinskem oddelku ZVU do 30. septembra.

Jugoslavija - ogromna delavnica

S poti Trst - Ljubljana - Beograd

Težko je kratko podati vtise, ki jih odneseš s poti Trst-Ljubljana-Zagreb-Beograd, ki si jo napravil po enem letu. Takoj v Sežani opaziš, da ni obnovitveni polet jugoslovanskih narodov prav nič popustil, nasprotno, on se še stopnjuje. Jugoslavija je danes ena sama ogromna delavnica, v kateri življenjski tempo vedno hitreje brzi. Velikansko kolesje, ki ga žene motor neizmerne volje Jugoslovanov, da obnovijo, kar je sovražnik uničil z ognjem in mečem, in dohitijo, kar je bilo v stoletjih turških napadov zamujenega, ne pušča ob strani nikogar. Za silo zgrajeni železniški in cestni mostovi, ki jih je treba nadomestiti s stalnimi, nove železnice, avtomobilske ceste, rečni prekopi, gradilišča s tovarnami, zadružnimi domovi in stanovanjskimi hišami, kličejo venomer po novih silah.

Treba delati, delati in zopet delati. Sami delati, nepričakovati pomoči od nikogar, ne pričakovati nanja. Iz tega neumornega dela ne rastejo samo nove tovarne, nove industrije in celo nova mesta, temveč se v njem krepi samozavest in jača duh podjetnosti.

Naj ima zapadnjak, ki se ne more lotiti niti najmanjšega dela brez kapitala, kakršno koli mnenje v novih načrtih in novem načinu dela, vendar mora vsakdo vsaj za hip obstati poln spoštovanja pred tem nadčloveškim naporom jugoslovanskih narodov in njihovo voljo, da gospodarsko izgradijo svojo državo, in tudi pred njihovimi uspehi.

Skozi Sežano drvijo kamioni z vihravo mladino, ki odhaja pojoč na delo, menda na novo progo Sežana-Dutovlje. Gostiln je manj, verjetno, da bi bilo manj posedanja in več dela. Ljudje mnogo potujejo, vlaki in avtobusi so prepolni. Delo na moderniziranju ceste Postojna-Ljubljana se nadaljuje, pri Planini podirajo ogromne skale, da bi odpravili ovinke in skrajšali pot.

Na vseh postajah, zlasti v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu je pravo vrvenje. Umnim in ročnim delavcem omogočajo sindikati letovanje po znižanih cenah, premnogim udarnikom je zagotovljeno brezplačno letovišče v planinah ali ob morju. Danes je že vsakdanja stvar, da Makedonec pride na oddih v Slovenijo, srečaš pa ga tudi na zagrebški postaji, ko se vrača čez Reko z morja. Javne pohvale, odlikovanja, nagrade v denarju in drugi oblik naj dvignejo polet delavca in njegove delovne sile.

V Beogradu te preseneti neverjetno hiter tempo življenja, ki ga Trst na primer ne doseže niti zdaleč. Že pred vojno so tuji novinarji kaj radi primerjali Beograd z ameriškimi mesti, ki so nastala čez noč. Spominjam se starega turškega novinarja, ki je v predvojnih časih ob pogledu na nove vladne palače v Beogradu izrazil dvom v resnično gospodarsko utemeljenost načrtov za zgraditev jugoslovanske prestolnice; pri tem ni prav nič prikrival zavisti in grenkobe potomca nekdanjih turških gospodovalcev na Balkanu. In podobnih političnih dvomljivcev, ki so nedostopni stvarnosti da ima Beograd tudi kot važno prometno središče ob Savi in Donavi in blizu izliva Morave vse pogoje, da postane ščasoma milijonsko mesto, je danes v sosednjih državah še mnogo več.

Da, tempo. Silna brzina pri delih na cestah, na gradiščih pa tudi v tramvaju in trolejbusih. (V Beogradu se še vedno čuti pomanjkanje tramvajev in trolejbusov).

Bila je neverjetna vročina, kakršna vlada samo v kontinentalnih mestih. V tej strašni vročini ljudje vztrajajo na delu za Novi Beograd na zemunski strani, nezavarovani pred žgočim soncem. Zapad lahko teoretizira in preračunava zmogljivost človeške sile in gradi svoje načrte na kapitalu, na vsak način pa: Klobuk z glave pred tem ljudstvom!

—er—

Oskrba Trsta s sadjem in zelenjavo

STO bi se skoro samo preživljalo

Točna ugotovitev stvarnih potreb Trsta glede sadja in zelenjave, je precej težka. Statistični podatki so namreč precej pomanjkljivi; poleg tega se potrošnja stalno spreminja, toliko glede količine, kolikor glede vrste sadja in zelenjave. Vsekakor pa lahko trdimo, da je Trst velik potrošnik rastlinskih proizvodov, ki so med drugim v vojni in tudi po vojni v znatni meri nadomestili pomanjkanje ostale hrane.

Steber rastlinske prehrane je bil v preteklosti kakor tudi sedaj *krompir*. Letna potrošnja krompirja, tako računajo, znaša v samem mestu od 100—120 tisoč stotov. Značilno je dejstvo, *da bi lahko STO kljub veliki potrošnji postalo na tem področju popolnoma neodvisno, zlasti če bi v istrskem pasu ozemlja pospešili gojitev tega važnega zemeljskega sadeža.* Morebitni primanjkljaj pa bi krili z uvozom z najbližjih jugoslovanskih in italijanskih področij.

Stročnice — fižol in grah — predstavljajo v prehranbeni bilanci kot nadomestilo mesa in mesnih izdelkov drugo postavko pri oskrbi Trsta z rastlinsko prehrano. Skupna letna potrošnja stročnic (zračunana za blago v suhem stanju) bi morala znašati od 80—90 tisoč stotov na leto. Oskrba s stročnicami se mora oslanjati na uvoz, ker domača proizvodnja zadostuje le za 15—20 odst. celotne potrebe nekmečkega prebivalstva. V preteklosti so bile glavne dobaviteljice stročnic Madžarska, Jugoslavija in Bolgarija in ni razloga, da bi tudi v bodočnosti te države ne krile zadevne potrebe.

Medtem ko pri krompirju in stročnicah ni opaziti znatnih nihanj v potrošnji, je uporaba ostale zelenjave podvržena menjajočim se okoliščinam proizvodnje in potrošnje. V zaokroženih številkah potroši Trst vsak dan od 400—600 stotov zelenjave v poletni in jesenski dobi ter od 100—300 pozimi in spomladi. Celokupna letna potrošnja zelenjave (brez krompirja in stročnic) znaša po tem takem v Trstu pri normalnih prilikah od 170—190 tisoč stotov.

Paradižnikov potroši Trst med junijem in septembrom od 5—7 tisoč stotov mesečno. Zgodnje paradižnike uvažajo izključno iz Italije. Sicer pa bi domači pridelek (STO pridela letno povprečno 30—35 tisoč stotov paradižnikov) lahko zadostil vsem potrebam prebivalstva in bi z intenzivnejšim obdelovanjem zemlje lahko dajal tudi presežek za industrijsko predelavo tega sadeža.

Znatna je tudi *potrošnja listnatih zelenjav — solate, radiča,* špinače, zelja. Na tem področju krije domača proizvodnja (razen za zelje) vsaj 70 odst. vseh potreb mesta. Le v zimskem času in zgodnji pomladi beležijo znaten dotok te zelenjave iz Italije. Čeprav ni v tem pogledu točnega pregleda o količini potrošenega blaga, računajo, da prihaja mesečno na trg od 10—12 tisoč stotov listnate zelenjave in zelja v poletnem času, znatno manj pa v ostalih letnih dobah.

Pomembna je tudi potrošnja bučk, melancanov, užitne pese, itd. Povprečna mesečna potrošnja te vrste zelenjave znaša danes od 2—3 tisoč stotov.

Težka je pa predvsem ugotovitev, koliko raznega *sadja* potroši Trst in koliko bi ga stvarno potreboval ob normalnem standardu življenja. Trst porabi vsekakor okrog 70—80 tisoč stotov sadja na leto. Skoraj polovico te količine se nanaša na južno sadje — pomaranče in limone. Ostala količina je pripisati jabolkam (okrog 15.000 stotov na leto) hruškam (5—6 tisoč stotov), breskvam, češpljam itd. Južno sadje prihaja, kakor znano iz Italije, medtem ko si je za ostalo sadje Trst preskrboval tudi iz bližnjega zaledja. Cenjena so predvsem jugoslovanska jabolka, ki lahko uspešno konkurirajo italijanski proizvodnji. *Tudi na področju oskrbe sadja bi lahko Trst dosegel z umnim sadjarstvom na nekaterih področjih skoraj popolno neodvisnost od uvoza.*

Oskrba Trsta s sadjem in zelenjavo je brez dvoma važen činitelj notranje in zunanje trgovine in zaradi tega vezan v velikimi gospodarskimi interesi proizvajalcev in trgovcev, kar je razvidno že iz same vsote, ki jo tržaški potrošniki izdajo vsako leto za nakup sadja in zelenjave: od 2.5—3 milijarde lir. Važno bi bilo zaradi tega, da bi se Trst v tem pogledu osamosvojil vsaj glede pridelovanja onih vrst sadja in zelenjave, ki uspevajo v tukajšnjem podnebju; v nekaterih primerih pa bi lahko proizvajali tudi za izvoz ali za industrijsko predelavo blaga. Gosta naseljenost prebivalstva, ugodne prometne zveze, bližina središča od mesta proizvodnje, sorazmerno ugodno podnebje in ustrezno zemljišče, (če izvzamemo bližnjo kraško planoto), predstavljajo vprav sijajne pogoje za najintenzivnejše obdelovanje zemlje in zatorej tudi za intenzivno gojitev zelenjave in sadnega drevja. *Do tega seveda ne bo prišlo, dokler bodo italijanski pridelki pritiskali na tukajšnji trg,* in dokler bo istrski pas ozemlja, ki ima prav v tem pogledu največje razvojne možnosti, odrezan od glavnega središča.

SPEKULACIJA Z AVSTRALSKO VOLNO

Avstralska vlada je ugotovila, da nekatere evropske države, kakor Francija, Italija in Holandija, prekupčujejo z avstralsko volno, in sicer jo kupujejo s funti šterlingi in nato prodajajo drugim državam za dolarje tudi izpod cene, samo da bi na ta način prišle do dolarjev. Na ta način je bila Avstraliji prizadeta škoda 750.000 dolarjev. Avstralska vlada je poslala v Evropo posebnega izvedenca, ki naj preišče zadevo.

Astralski zunanji minister Herbert V. Evatt je o zadevi razpravljal s francoskim zunanjim ministrom Schumanom, ki mu je pojasnil, da je Francija izročala del avstralske volne v predelavo Italiji in jo prodajala za dolarje.

VOLNE JE DOVOLJ

Poročila o letošnji striži si nasprotujejo. Po računih nekaterih izvedencev bo letošnja striža razmeroma dobra. Njen rezultat sicer ne bo odločujoče vplival na razvoj cen, ker so zaloge volne še velike.

Angleški državni konsorcij »U.K. Dominion WOOL Disposals Ltd.«, ki je bil ustanovljen z namenom da postopno razproda velike zaloge volne, ki si jih je nakupičila Anglija med svetovno vojno, je avgusta 1948 razpolagal s 10,5 milijona bal (1 bala = 300 funtov), medtem ko so preostanki po prvi svetovni vojni znašali komaj 2/75 milijona bal. Do konca junija 1948 je družba razprodala 7,25 milijona bal, tako da razpolaga še vedno z zalogo 3,25 milijona bal. Danes je potrošnja povprečno 40 odst. večja kakor pred vojno, toda poleg omenjenih zalog obstoje zaloge potrošnikov, ki so preskrbljeni že za pol leta, in pa donos nove striže.

Danes je posebno veliko povpraševanje po finejših vrstah volne (merino), medtem ko se slabše vrste porabljajo predvsem za vojaške namene.

Težko je seveda napovedati bodoči razvoj cen. Vendar je značilno, da so cene v zadnjem času občutno padle v ZDA. Na svetovnem trgu so cene dosegle svoj višek v juniju in pričele v juliju padati. Tako se je cena finejših vrst volne na angleškem trgu sukala decembra 1947 še okoli 67—77 penijev za funt, toda junija je že dosegla 96—114; julija tega leta je cena istih vrst padla na 91—111. Cene slabših vrst volne so bolj stalne in so novembra 1947 nihale okoli 30—57 penijev za funt, junija 1948 pa okoli 29—96 in julija 28½—65. Omenjena angleška likvidacijska družba razpolaga še s 1,45 milijona bal finejših vrst volne pa tudi od letošnje striže v Avstraliji in Južni Afriki pričakujejo večji donos volne merino.

V primeri s predvojnim časom so se cene finejših vrst petkrat povečale (od 19¾—22½ v juliju 1939 na 91—114), medtem ko je skok slabih vrst mnogo manjši (14¾—18¼ v juliju 1939 na 28½—65 v juliju 1948). U.K. Dominion Wool Disposals Ltd. je sklenila spraviti na trg v prvi polovici letošnje sezone 700.000 bal, t. j. 100.000 bal več kakor lansko leto. Na cene surove volne vpliva seveda tudi veliko povpraševanje po volni za vojaške namene.

PROIZVODNJA PETROLEJA V TRSTU

Proizvodnja petroleja v tržaških čistilnicah je dosegla skoro 50,000 ton na mesec. Predvidevajo, da bo proizvodnja v prihodnjih mesecih še narasla.

TRŽNI PREGLED

Tržišče poteka že mesec dni v znamenju zmerne, a postopne podražitve. Ta pojav je razviden zlasti pri kmetijskih proizvodih, medtem ko so se cene industrijskega blaga, razen nekaterih izjem, ustalile na starih kvotacijah. Tržaški trg sledi gibanju italijanskih tržišč, s katerimi je iz znanih razlogov še vedno tesno povezan. Prav zaradi tega je opravičeno zanimanje pa tudi zaskrbljenost tukajšnjih trgovskih krogov glede vsega tega, kar se dogaja na italijanskem gospodarskem področju. Naraščanje cen se je pričelo v Italiji z ukinitvijo politične cene kruha, ki se je podražil za okrog 110 odst. Sledila je podražitev električne struje (najmanj 80 odst) in plina (30 odst.). S 1. avgustom pa so bili znatno povišani prispevki za socialno zavarovanje. Prispevek za eno delovno silo v industriji z dnevno mezdo 1.000 lir bo povišan za skoro 130 lir na dan. Vse te izpremembe bodo seveda vplivale na razvoj gospodarstva in s tem tudi na sam trg. Padanje kupne moči potrošnika bo povzročilo na mnogih tržnih področjih še večje poslovno mrtvilo. Že zdaj preživlja trg globoko krizo, bodočnost pa obeta proizvajalcem in potrošnikom še večje težave.

ŽIVINA

Za zdaj so se cene živine ustalile, vendar se opaža tendenca k podražitvi. Omeniti pa je vsekakor, da je cena živine še vedno visoka v sorazmerju s točkami, ki so jih dosegli ostali kmetijski proizvodi (50-kratna podražitev v primerjavi z l. 1938).

V Trstu je ostala cena mesa v zadnjih časih neizpremenjena, če izvzamemo podražitev perutnine (50 odst. manj); krave 500—520 (za živo težo 60 odst. manj); teleta lir 630 (za živo težo 35 odst. manj). Ovce lir 390 (živa teža 50 odst. manj). Kokoši lir 730—760 (za živo težo 30 odst. manj). Zajci lir 320 (za živo težo 60 odst. manj).

Pordenon: Živina za rejo: Voli 350; mlečne krave 300;; teleta 350. Živina za zakol: Voli 295; teleta 440. Prašiči rejeni 435, prašički 430. Perutnina 550; golobi 600; zajci 180.

Padova: Voli za zakol lir 280—380; krave 260—320; teleta I 420—470, II 350—400. Prašiči do 100 kg lir 370—420; prašički lir 370—400.

ŽITO

Cene žita v prosti prodaji se sukajo od lir 8.500—9.500 za stot in od 9.000—10.000 za trdo žito. Značilno je, da so v nekaterih središčih južne Italije cene kruha v prosti prodaji izenačene ali celo nižje od uradno določene cene.

MLECNI IZDELKI

V porastu so cene sira proizvodnje 1946, pričela pa se je tudi podražitev proizvodnje 1947. Maslo je pridobilo na ceni do 100 lir za kg.

Reggio Emilia: Maslo za kg lir 900; parmezan 1946 1.350—1.400 lir, proizv. 1947 lir 950—1.000.

Trst: na debelo fco grosist: 950.

MESNATI IZDELKI

Trg mesnih izdelkov poteka mirno, vendar se opaža podražitev pri šunki in slanini.

Reggio Emilia: Šunka 1947 lir 1.350—1.400; salama 800—850; prašičja mortadela 750—800; mešana 450—500; slanina 630—680; mast 500—550.

Trst: Prekajena slanina 830—850; običajna slanina 760; furlanska salama 1.400.

OLJE

Omejen uvoz oljnatih semen je povzročil znaten porast cen olivnega olja. Opaziti je živahno trgovanje, čeprav so mnogi trgovci odložili nakupe v pričakovanju boljše konjunkture.

V Toscani: Običajno olje lir 450—470 za kg na debelo, fino olje lir 470—490. V Tarantu olje I 470—500, običajno 450—460. V Lecceu za olje s 2 stop. kisline lir 464—470 za kg.

VINO

Na vinskem trgu se opažajo krepke cene. Pričakujejo pa dobro letino, kar bo seveda vplivalo na bodoče kvotacije vina.

Verona: Soave za stop. hl 780—800; Verona 710—730. Firenze: običajna vina 10—11 stop. lir 6.—6.500 za hl; 11—12 stop. lir 6.500—7.500; nad 12 stop. lir 7.500—8.000. Fina vina od 11—12 stop. lir 7.800—8.000; 12—13 stop. 8.800—9.500; nad 13 stop. lir 9.500—10.000.

KOVINE

Železo normalnega premera lir 105 za kg; profilirano železo 125; žeblji 140; betonsko železo mm 10 od lir 60 do lir 80; cevi iz surovega železa 240; plošče iz cinka lir 250; svinčene cevi 240; svinčene plošče 255; svinec 250; cin 1.600; aluminij 330.

BRODNINE

Magnezit v vrečah in opeka Trst—Kalkuta šil. 92,6 za tono; žagana jelovina Trst—Južna Amerika 8 dolarjev za kub. m fio; okrogli les Trst—Južna Amerika 17—17,50 dol. za kub. m fio; les Trst—Malta 16—17 šil. za kub. m. fio; Trst—Aleksandrija 25—27, Trst—Sicilija lir 1.500—1.600.

Vprašanje močne krme

Letos je pridelek sena in slame pri nas in drugod povsem zadovoljiv. Predvidevajo pa znatno pomanjkanje pri oskrbi močne živinske krme, zlasti pa odpadkov oljarn. V Trstu bo položaj mnogo odvisen od dejavnosti tukajšnjega podjetja Gaslini. Upati je, da bo do v tem pogledu odgovorne oblasti zadovoljile v prvi vrsti potrebe domače živinoreje in se e potem veliko povpraševanje italijanskih tržišč po močni krmi. V Italiji je namreč proizvodnja semenskega olja znatno nazadovala predvsem, ker se je omejil uvoz ameriških lešnikov, soje in kopre, ki dajejo v odpadkih najboljšo močno krmo. Pridelali bo do sicer 1 milijon stotov odpadkov repice, sončnic, tobaka in bombaža, ki pa so za krmljenje živine slabe kakovosti. Proizvodnja odpadkov semena lanu pa bo znašala le okrog 70.000 stotov, t. j. 10krat manj kakor bi ga potreboval. Pičla bo tudi proizvodnja olja iz koruznih odpadkov, ker bodo letos zbrali v državnih žitnicah le 2 milijona stotov koruze proti 6 milijonov v l. 1947.

Podražitev kubanskega sladkorja

V zadnjih časih so cene sladkorja na nekaterih tržiščih nepričakovano poskočile.. Kubanski sladkor, ki predstavlja 60 odst. celokupne količine svetovnega izvoza, se je podražil od 4 stotov dol za funt na 4,40 st. dol. Lanski pridelek kubanskega sladkorja je znašal okrog 6milijonov ton. Od tega so ZDA naročile 3,6 milijonov ton. Ker računajo, da bodo v ostale države izvozili nadaljnjih 1,65 stotov blaga, bi moralo ostati v zalogah še 750 tisoč ton kubanskega sladkorja. *Podražitev je s tega vidika neutemeljena in opazovalci so mnenja, da je tendenca k podražitvi le prehodnega značaja, ker bo letos svetovna proizvodnja, zlasti v Evropi znatno večja od lanske.*

B O R Z A

VALUTE V MILANU

	19-VIII	31-VIII	Min.	Maks
Funt šterling zl.	8.600	8.800	8.600	8.800
Napoleon	6.500	6.650	6.500	6.650
Dolar	583	590	583	590
Francoski frank	150	162	150	175
Švicarski frank	147,50	148	147	150
Funt št. papir	1.600	1.600	1.600	1.630
Zlato	905	910	900	910

BANKOVCI V ZURICHU

dne 27 avgusta 1948

Italija	0,67	Portugalska	15,30
Anglija	11,10	Avstrija	9,—
ZDA	3,93	Čehoslovaška	1,—
Belgija	7,85	Danska	40,—
Francija	1,01	Egipt	10,—
Argentina	56,—	Norveška	45,—

VREDNOSTNI PAPIRJI V TRSTU

	19-VIII	31-VIII	Min.	Maks
Južna železnica	2.350	2.290	2.290	2.380
Splošne zavarov.	9.125	9.100	8.980	9.125
Assicuratrice	1.155	1.100	1.100	1.155
Riun. Adr. Sic.	2.300	2.200	2.200	2.330
Jerolimič	1.500	1.550	1.500	1.550
«Istra - Trst»	710	710	710	710
«Lošinj»	4.000	4.000	4.000	4.000
Martinolič	1.000	1.025	1.000	1.025
Premuda	4.350	3.950	3.950	4.350
Tripkovič	5.525	5.550	5.525	5.550
Openski tram	1.020	1.020	1.020	1.020
Terni	465	458	458	467
ILVA	300	295	280	300
ZDR. jad. ladjed.	257	300	257	320
Ampelea	300	300	300	300
Arrigoni	320	320	320	320
Soške cementarne	135	135	135	135

Gibanje italijanskih vrednostnih papirjev

BORZNI INDEKSI

Vred. papirji	30. IV.	28. V.	30. VI.	30. VII	20. VIII
Splošne zavar.	3.800	3245	2309	2882	2496
Južna železnica	2481	2261	1478	1914	2129
Snia Viscosa	3545	3462	2565	2551	2751
Finsider	297	262	239	238	237
ILVA	492	390	374	341	236
Monte Amiata	889	785	587	437	460
Montecatini	1897	1598	1283	1263	1296
Dalmine	2401	2042	1984	1947	2159
Bianchi	2439	2080	1650	1565	1807
FIAT	1768	1552	1246	1268	1324
Adriatica Elet.	1028	922	802	858	944
Edison	1764	1566	1237	1379	1590
Terni	969	784	671	670	720
Marelli	1246	988	675	675	715
ANIC	2182	1948	1328	1263	1312
Burgo	4938	4230	3421	3370	3609
Ital. Cementi	3868	3506	3061	3090	3253
Pirelli	2459	2127	1904	2059	2124
Splošni indeks	2009	1756	1355	1468	1574

V razpredelnici so navedeni indeksi povprečnih kvotacij vrednostnih papirjev na milanski borzi v primerjavi s povprečnimi kvotacijami iz leta 1938, ki so izenačene s 100.

Kakor je razvidno iz navedenih podatkov, so zadnje dni aprila na splošno vrednostni papirji dosegli najvišje točke. V naslednjih dveh mesecih, in sicer do konca junija, so delnice zopet naglo padle in dosegle v začetku julija približno isto vrednost, ki so jo imele v začetku leta 1948. Največjo borzno depresijo so beležili marca meseca). Od julija do konca avgusta so vrednostni papirji zopet pridobili na vrednosti, vendar je tendenca borze še nejasna in negotova.

Največ so pridobile v primerjavi z letom 1938 delnice papirnice Burgo (skoro 50-kratni povišek), sledijo cementarna in Splošne zavarovalnice (okrog 38-krat), najmanj pa vrednostni papirji poldržavnih podjetij, kakor Finsider (le okrog 3-krat) in ILVA (5-krat). V zadnjih časih opažamo največje nihanje vrednostnih papirjev Splošnih zavarovalnic, ki so bili zaradi tega tudi predmet velikih špekulacij, ter v tekstilni industriji (Snia Viscosa). Sorazmerno manjša nihanja pa so bila zabeležena predvsem pri vrednostnih papirjih plinske in električne industrije.

SVETOVNA BORZA ZLATA

Za unčo zlata so plačevali julija meseca v naslednjih središčih naslednje vsote označene za primerjavo v ZDA dolarjih:

Trst 48, Rim 48,50, Curih 42.75, Stockholm 44, Bruselj 43,50, Buenos Aires 52,50, Lisabona 45, Beyrout 58, Carigrad 54, Pariz 58, Kairo 68, Bombaj 77,50, Atene 73,50, Berlin 58, Bukarešt 79.

»FIAT« — POLJSKA MARSHALLOV NAČRT

Po poročilu moskovskega tiska ne bo italijanska avtomobilska tovarna FIAT izvozila na Poljsko naročenih 4.000 čolnov; prav tako je ustavljen izvoz potniških avtomobilov znamke »Alfa - Romeo« na Poljsko. Rozlog za to prepoved je treba iskati v Marshallovem načrtu.

Listnica uredništva

A. Z. — Muljava. Objavljamo izključno prispevke povsem gospodarske narave.

Odgovorni urednik:
Dr. MIRKO KORSIČ
Tiskala Zadružna tiskarna v Trstu

NA AMERIŠKEM TRŽIŠČU

NEW-YORK	6 avg.	13 avg.	20 avg.	27 avg.
Bombaž (stot. dol. za funt)	32,93	32,57	32,08	31,78
Volna (sto. dol. za funt)	184,—	181,50	179,—	177,—
Juta stot; dol za funt)	17,40	17,15	17,80	17,90
Baker stot. dol. za funt)	23,50	23,50	23,50	23,50
Cin (stot. dol. za funt)	103,—	103,—	103,—	103,—
Aluminij (stot. dol. za funt)	16,—	16,—	16,—	16,—
CHICAGO				
Pšenica (stot. dol. za bušel)	219,625	221,50	220,50	226,—
Koruza (stol. dol. za bušel)	207,25	207,75	197,73	189,625
Goved-voli I. (st. dol. za 100 funtov)	40,85	41,25	41,—	41,25
Kava Santos (st. dol. za funt)	26,75	26,75	26,75	26,50
Surovo železo (dol. za tono)	46,50	46,50	46,50	46,50

AVTOPODJETJE CAHARIJA
VOZNI RED
Odhod: Pulj 6; Novigrad 7.00 — 16.30; Reka 7.00; Ljubljana 7.30, Postojna 7.30; Portorož 12.30 — 19.45; Umag 16.30.
Prihod: Pulj 19.30; Novigrad 10.00 — 18.30; Reka 18; Ljubljana 20.00; Postojna 19.30; Portorož 8.30 — 19.00; Umag 10.00.

FRANJO RUPENA & Ci
d. z o. z.
Uvoz - Izvoz
TRST — VIA UDINE 15 - TEL. 86-48
Trgovina na debelo z vsakovrstnim lesom, premogom, ogljem, drvmi za kurjavo
Zaloga vina Avtoprevozništvo

ZADRUGA PRODAJALCEV MLEKA
prodaja
PRISTNO PASTERIZIRANO
MLEKO S 3% MAŠČOBE
Trst - Ulica A. Caccia št. 3